השולח פרק רביעי גיטין מו.

משום נדר אני מוציאך. בההוא אמרו רבנן להחזיר ואי לא אמר מותר להחזיר: **קסבר.** רב נחמן: **טעמא.** דמתני׳ משום קלקולא אלא יקלקלנה על בעלה לאחר ואיאמר אילו הייתי יודע שהדברים בדאין אז שהנדר יש לו הפרה אפילו היו נותנין לי מאה מנה לא הייתי מגרשין וכן אמרתי בשעת גירושין שמפני כך אני מוציאך וכשגרשתין היה בדעתי להחזיר אם ימצאו דברים בדאים ונמצא גט בטל ובניה מן הנשי ממזרין לפיכך אומרים לו קודם גירושין הוי יודע אלא תחזירה עולמית ושוב אינו נאמן לומר כן שכיון שידע שאסור לו להחזירה אפילו לא תנשא לאחר ולא חש להמתין ולבדוק אחר הדברים גילה בדעתו אלא היתה חביבה עליו: **ואי לא לא מצי מקלקל לה.** שהרי לא אמר שמוציאה משום שם רע וכיון דלא מצי לקלקלה מעניסת לא אמרו לו להחזירה עד אלא ניסת: **ולריך שיאמר כו׳.** מקנו חכמים למוציאה שיאמר לה כן ומיהו בין אמר בין לא אמר לא יחזיר: **קסבר טעמא.** דלא יחזיר משום קנס הוא אלא יהו בנות ישראל כו׳: **ומנלאו דברים בדאין.** אל שם רע וה״ה לענין נדר דהומר: **אומרים לו.** קודם גירושין וכיון דלא חש וגרשה תו לא מצי לקלקלה דגלי דעתיה דלא חביבה עליו כולי האי: **מ״ט דרבי יהודה.** דאמר נדר שהודר בדברים אין לו הפרה: **ולא כחוס.** בנבעוים כתיב: **נשבעו לפס.** והוה להו לאתשולי אשבועתייהו אי לאו משום דהודר בדברים: **ורבנן.** דאמרי דיש לו הפרה: **הפס.** לאו משום דאין לו הפרה הוא דאפילו הפרה לא צריך דמי מילה שבועה עליהן כלל הלא בטעות היתה: **משום קדושת הפס.** אלא יאמרו העובדי כוכבים עברו על שבועתן: **ימים שנים רבים ג׳.** גבי זבה דרשינן הכי בשילהי נדה: **עדה.** עשרה דכתיב גבי מרגלים (במדבר יד) לעדה הרעה יצאו יהושע וכלב: **אדם רולה שתתבזה.** כלומר אינו מקפיד בכך הלכך צריך חקירת חכם מצי לקלקלה: **מאי הנא.** לעיל מייה בנדרים שנדר הוא: **דקתני מעשה.** הלא אין אנו עסוקין אלא בנדרים שנדרה היא: **אבל נדר הוא.** שיגרשנה: **יחזיר.** אם ירצה לזיכה למיחש לקלקולא: מאי

תנא דקתני מעשה חסורי מיחסרא והכי קתני בד״א כשנדרה היא אבל נדר איהו יחזיר ואמר רבי יוסי ברבי יהודה מעשה נמי בצידן באחד שאמר לאשתו קונם אם איני מגרשך וגירשה והתירו לו חכמים שיחזירנה מפני תיקון העולם

מאי

אמר רבי שמואל בר נחמני שלש פרוזדוגמאות שלח יהושע לארץ ישראל עד שלא יכנסו לארץ מי שהוא רולה לפנות יפנה להשלים ישלים לעשות מלחמה יעשה מלחמה גרגשי פינה והלך לאפריקא נבעוים השלימו שנת׳ (יהושע י) וכי השלימו יושבי גבעון את ישראל שלשים ואחד מלכים עשו מלחמה ונפלו היינו קודם שעברו את הירדן כדקאמר עד שלא יכנסו לארץ אבל משנכנסו משמע שלא היו יכולין להשלים ולכך הוצרכו להעבירם ולומר מאחר רחוקה נאנו וי״ל דעל כרחך בתין רוצים להשלים כתיב לא תמיה כל נשמה דמשמע קראי (דברים כ) וקראת אליה לשלום וגו׳ ואם לא תשלים עמך וגו׳ רק מערי העמים וגו׳ לא תמיה כל נשמה וא״מ מ״ט דרבי יהודה הא ולאי שבועה בטעות הואי ועוד לר׳ יהודה אין היתום בארץ הכתיב (שמות כג) לא יישבו בארצך וגו׳ ויהוה ליה נשבע לבטל את המצוה וע״כ משום מילול השם הוא דאמרי רבנן וי״ל דקסבר ר׳ יהודה דאי איתא דיש לו הפרה לא היה בדבר מילול השם וא״ת בלא מילול השם נמי אין יכולין להורגן כיון דבתין להתגייר דאמרינן לעיל (דף מה.) לא יישבו בארצך פן יחטיאו אותך לי יכול בעובד כוכבים שקיבל עליו שלא לעבוד עבודת כוכבים כו׳ ואמרינן נמי בפרק אלו נאמרין (סוטה דף לה:) וכתבו הן מלמטה למען אשר לא ילמדו אתכם לעשות וגו׳ הא למדת שאם חוזרין בתשובה שמקבלין אותן והוהו קרא בז׳ אומות כתיב וי״ל דאי לאו מילול השם נהי שלא היו יכולין להרגן היו יכולין לגרשן מעריהם ועוד דבאותה שעה לא באו להתגייר כי אם אחרי כן: **רב** נחמן בר יצחק **אמר שלשה.** נראה דעל דעת רבנים לא נעי אלא שנים דבפרק שבועת הדיינין (שבועות דף לט.) כשאמר להם משה לישראל הוו יודעים שלא על דעתכם אני משבע

אי אמר לה הבי מצי מקלקל לה. נראה דאשמעת זו איצה כי אם לעז בעלמא ולא שיהיה ממש גט בטל ובניה ממזרים דהא לא אמר ע״מ דאע״ג דבכמה דוכתי מהני גילוי דעת כמו שטר מבורחת דהאשה שנפלו (כתובות דף עט.) חבין ולא אילטריכו ליה זוזי דפרק אלמנה ניזונת (שם דף לז.) הכא ליכא למימר הכי מדבעי לר״מ תנאי כפול לכך נראה דלא אתי אלא לעז בעלמא שיוצא עליה לעז כדי להחזירה אע״ג דבכך נשאת לאחר שריא ליה דזנות דשוגג הוא לכך אמרו חכמים דלא יחזיר דאשמת שוב לא יוציא לעז ורש״י פי׳ דאפילו יאמר אילו הייתי יודע כו׳ אינו נאמן דכיון דיודע שאסור להחזירה ולא חש להמתין ולבדוק אחר הדברים גילה בדעתו שלא היתה מכיבה עליו ולר״מ דבעי תנאי כפול כי לא כפליה למילתיה אפילו לעז ליכא והא דקאמר ר״מ כל נדר שצריך חקירת חכם לא יחזיר היינו בדכפליה למילתיה ולא כפליה לתנאיה דאי כפליה לתנאיה אין מועיל מה שלא יחזיר דלעולם איכא קלקולא: **שלא** יהו בנות ישראל **פרוצות בו׳.** הני תרי ליתני דרב יוסף אליבא דמ״ק פליגי דליתנא קמא סבר כיון דקתני במתניתין נמי משום שם רע והתם אין שייך פריצות דמה לה לעשות אם מוציאין ש״ר עליה אלא טעמא משום קלקולא הוא ולישנא בתרא סבר דבמוציא ש״ר לא אי מקלקל לה דכיון דמשום ש״ר מגרשה דעתו בכל ענין לגרשה אפי׳ יהא בטל וכן בנדרים דמסתברא דמד טעמא הוי בתרוייהו והשתא אתי שפיר דמייתי תניא כליתנא קמא מדר״מ אמ״ק דלא מייתי אלא דשייך במוציא ש״ר משום קלקולא והוא הדין לת״ק ואע״ת לליתנא בתרא דרב יוסף דטעמא משום פריצותא מגא לן דפליגי רבנן עליה דר׳ יהודה וסברי דגדר שהודר בדברים יש לו הפרה דקאמר ורבנן מי מיילא כו׳ וי״ל דהך סוגיא אתיא כליתנא קמא דטעמייהו משום קלקול אע״ג הא דקאמר ורבנן היינו ר״מ ור״ל דאמרי לא אמרו לריך כו׳ דסברי טעמא משום קלקולא ואפילו בהודר בדברים קאמר דלא אמרו אלא מפני שאינו לריך דאי בדברים אסור משום פריצותא הו״ל למיסר לא יעבו בו רבים אטו מפני דידעו בו רבים ולא מפני שאין לריך:

ביון דאמרו מארץ רחוקה וכו׳. ואע״ת בלא״ה מי מיילא שבועה והא הוי נשבע לבטל את המצוה דכתיב (דברים כ) לא תחיה כל נשמה ואע״ג דאמרי׳ בירושלמי דשביעית פרק שני לעשות מלחמה יעשה מלחמה גרגשי פינה והלך לאפריקא נבעוים השלימו שנת׳ (יהושע י) וכי השלימו יושבי גבעון את ישראל שלשים ואחד מלכים עשו מלחמה ונפלו היינו קודם שעברו את הירדן כדקאמר עד שלא יכנסו לארץ אבל משנכנסו משמע שלא היו יכולין להשלים ולכך הוצרכו להעבירם ולומר מאחר רחוקה נאנו וי״ל דעל כרחך בתין רוצים להשלים כתיב לא תחיה כל נשמה דמשמע דל